

ዓላማን ከሚያስት ፍቅር ተጠበቁ!

በከበደ በከሬ

(የሥነልቦና አማካሪ)

ፖ.ሣ. ቁጥር 121174

አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ

ስልክ 251-911-316756

ኢሜይል፡ kbtuli@ethionet.et or trustcounseling@yahoo.com

©ከበደ በከሬ፡ ጥቅምት 2003 ዓ.ም.
የደራሲው መብት በሕግ የተጠበቀ ነው።

Protect yourself from deceptive love
Copyright ©Kebede Bekere: October 2010
All rights reserved.

አዋኔ¹ ትባላለች። የስድስት ልጆች እናት ስትሆን መደበኛ ትምህርት አልተማረችም። የበኩር ልጇ ከበደ ይባላል። ከበደ የልጅነት ዕድሜውን ጨርሶ እንደ አሁን ዘመን ፍንዳታ የሚባል ዕድሜ ውስጥ ሲገባ ለልጇ አንድ ነገር መንገር እንደሚገባት አሰበች። ከበደ ወደ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ሊገባ ነው። ትምህርት ቤቱ ደግሞ ቤተሰቡ ከሚኖርበት ሥፍራ ይርቃል። በየቀኑ ከወላጆቹ ቤት እየተመላለሰ መማር አይችልም። ስለዚህ ከወላጆቹ መለየቱ እንደሆነ ተረድታለች። ለእርሱና ለቤተሰቡ ጥቅም ሲባል መሄድ እንዳለበት አምናበታለች። ነገር ግን ከመሄዱ በፊት ለልቡ ስንቅ የሚሆነውን መልዕክት መስጠት አሰበች።

አንድ የሰንበት ቀን «አንድ ለማገደ የሚሆን እንጨት አግኝቼ መቁረጥ አቃተኝና እባክህን አብረን እንሂድና አግዘኝ» በማለት ትሕትና በተሞላበት አቀራረብ ጠየቀችው። ከበደም «እሺ» በማለት ከእርሷ ጋር ማገደ ለቀማ ሄደ። የእርሷ ሐሳብ ከበደ በማገደ ለቀማ እንዲያግዛት ሳይሆን እርሱን ለብቻው ለማግኘት ነበር። ለማገደ የሚሆን እንጨት ሰብረው የሚበቃቸውን ካገኙ በኋላ ቁጭ አለች። ከበደም ከጎኗ ተቀመጠ። «ወደፊት ምን መሆን ትፈልጋለህ» በማለት ያልተጠበቀ ጥያቄ አቀረበችለት። ከበደም «በእርግጠኝነት እኔ ምን መሆን እንደምፈልግ አላውቅም፤ ነገር ግን ዩኒቨርሲቲ ገብቼ እዚያው እወስናለሁ» በማለት መለሰላት። አዋኔ ስለ ዩኒቨርሲቲ አታውቅም። ነገር ግን ልጆች 12ኛ ክፍል አጠናቅቀው ጥሩ ውጤት ሲያገኙ ወደ አዲስ አበባ ሄደው እንደሚማሩ ታውቃለች። የእርሷም የልቧ ምኞት ልጇ እንዲሁ እንዲሆንላት ነው።

«እንግዲህ በርታ! ዐይኔህን በትምህርት ላይ ብቻ አድርግ» በማለት «የሰውን ዐይን የሚሰርቁ ብዙ ክፉ ነገሮች አሉ» ብላ አንድ ታሪክ ነገረችው። ይህ ታሪክ በአካባቢው የተፈጸመ በመሆኑ ትልልቅ ሰዎች ያውቁታል። ታሪኩ እንዲህ ነው፡- አንድ ወጣት ልጅ ነበር። በትምህርቱ ጎበዝ ነው፤ መልኩም ያማረ ነው። ቤተሰቡ «ይህ ልጅ የት ይደርሳል?» ብለው በጉጉት ይጠብቁት ነበር። የአካባቢው ሰዎችም ጭምር «ይህ ዘራችንን በመልካም ነገር ያስጠራል» በማለት ተስፋ ያደርጉ ነበር። እርሱም በመጀመሪያ ትኩረቱ በትምህርቱ ላይ ብቻ ነበር። በአካባቢው ያሉ ቆንጆ ሴቶች ግን እርሱን ለማጥመድ ይፈልጉ ነበር። በተለይ ዋርሳው የሆኑ ሴቶች በተገኘው አጋጣሚ ሁሉ እርሱን ለማጥመድ ይፈልጉታል። ከዚያ በኋላ ደግሞ ሌሎች ሴቶችን አዳረሰ። የስምንተኛ ክፍል ጨርሶ ወደ ከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት መሄድ አልፈለገም። የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት እርሱ ከሚኖርበት ሩቅ ስለነበር ከቤት ተመላልሶ መማር አይችልም። ስለዚህ ወደ ሌላ ከተማ መሄድ ነበረበት። እነዚያ ሴቶች እያንዳንዳቸው

¹በዚህ ታሪክ ውስጥ የተጠቀሱ ስሞች በፀሐፊው የተፈጠሩ ናቸው። ታሪኮቹም ደራሲው ለምሳሌነት ያቀነባበራቸው ናቸው።

«እኔን ትተህ እንዴት ትሄዳለህ? ካላንተ መኖር አልችልም» ብሎ ልቡን ሰረቁት። እርሱም የእነርሱን ሐሳብ ሰምቶ ትምህርቱን አቋርጦ ወደ ሠፈር ተመለሰ።

እንደ እርሱ ጎበዝ ያልነበሩ ልጆች ትምህርታቸውን ቀጠሉ። አንዳንዶች ኮሌጅ የመግባት ዕድል አገኙ። እርሱ ግን እርሻ ማረሰ ጀመረ። ዕድሜው ሃያዎቹ አጋማሽ ሲሆን ትዳር መሠረተ። ልጆቹን ወለደ። ከእርሱ ጋር የነበሩ ልጆች ተምረው መምህራን ሆነው እርሱ ይማርበት ወደ ነበረበት ትምህርት ቤት ተመድበው መጡ። ሰውየውም ይህን ሲያይ በሕይወቱ አንድ ትልቅ ስህተት እንደሠራ ተገነዘበ። አሁን ለመማር ያለው ዕድሉ ዝግ ሆኖበታል። ሚስቱንና ልጆቹን ለማን ትቶ ትምህርት ቤት ገብቶ ይማር! አሁን ያለፈውን ነገር ማሰብ እንጂ ማድረግ አይችልም። ከበደም ዝም ብሎ እያዳመጣት «ይህ ሰው ማን ይሆን?» ብሎ በልቡ ያስብ ነበር። ከዚያም «አንቺ የምታወረው ስለ እገሌ ነው ወይ?» ብሎ ጠየቃት። ያንን ሰው ያውቀዋል። ለአካባቢው ሰዎች ማመልከቻ የሚጽፈው እርሱ ነው። ከበደም «እማዬ አንቺ ለማስተላለፍ የፈለግሽው መልዕክት ገብቶኛል። አመሰግናለሁ» በማለት ከትምህርቱ ወደ ቀኝም ወደ ግራም እንደማይል ለእናቱ ቃል ገብቶ ወደ ቤት ተመለሰ።

በእርግጥ ከበደ ለእናቱ የገባውን ቃል አላጠፈም። የእናቱን ምክር ተግባራዊ አደረገ። ከትምህርቱ ወደ ቀኝም ወደ ግራም አላለም። ከተቃራኒ ጾታ ጋር ከተገቢ ወዳጅነት ውጭ ሌላ ምንም ግንኙነት ሳያደርግ ዩኒቨርሲቲ ገብቶ ተመረቀ። ከዚያም ቶሎ ሚስት አገባ። ለመጀመሪያ ጊዜ ወሲብ የፈጸመው በቃል ኪዳን ካገባት ሚስቱ ጋር ነው።

አዊኔ ለከበደ የመከረችው ምክር ጠንካራ መልዕክት አለው። ዛሬ ላይ ሆኖ ሲያስብ ለጊዜው መልካም መስለው ዓላማን ሊያስቱ ከሚችሉ ነገሮች እንዲጠበቅ በማድረግ ወደ ግቡ እንዲደርስ ካደረጉት ነገሮች አንዱ የእናቱ ምክር እንደሆነ ይገነዘባል። ከበደ ለጊዜያዊ ደስታ ትኩረት በመስጠት በወጣትነት ዘመን ያሉትን ዕድሎች መጠቀም ባይችል ኖሮ እነዚያ መልካም በሮች ቆመው እንደማይጠብቁት ይታወቃል። እናቱ የነገረችውም ይንኑን ነበር። በወጣትነት ሕይወቱ የሚኖሩ ዕድሎችን በሚገባ መጠቀም ካልቻለ የሕይወቱ መጨረሻ ፀፀት ሊሆን እንደሚችል አሳየችው። የመልዕክቷ እምብርት «በለጋ ዕድሜህ በሴት ፍቅር አትነደፍ፤ ጊዜው ገና ነው፤ አሁን ትኩረትህ በትምህርት ላይ ይሁን!» የሚል ነበር።

ከጥቂት አሥርት ዓመታት በፊት የማይነሱ ጥያቄዎች አሁን በወጣቱ እየተጠየቁ ናቸው። ባሕል፤ ወግና ሥርዓቱ እንዲሁም የሕይወት ዘይቤ በፈጣን ሁኔታ እየተለዋወጠ ይገኛል። የዱሮ ወጣቶች በወጣትነት ዕድሜያቸው የማያደርጉትን የአሁኑ ወጣቶች ለማድረግ ይደፍራሉ። የተቃራኒ ጾታ ግንኙነትን በተመለከተ ወጣቶች ከወላጆቻቸው ፈቃድ ውጭ

ውሳኔ የማድረግ ዕድላቸው አነስተኛ ነበር። አሁን ግን ወጣቶች በዚህ ጉዳይ በራሳቸው እየወሰኑ ነው። መወሰኑ ብቻ ሳይሆን የሚወሰኑበትም ዕድሜ ከቀድሞዎቹ ዝቅ ያለ ነው። ለአቅመ አዳምና ለአቅመ ሔዋን ሳይደርሱ ወደ ተቃራኒ ጾታ ግንኙነት ይገባሉ።² ስለዚህ ወላጆች ከቀድሞ በተሻለ ሁኔታ ታዳጊ ወጣቶቻቸውን ሊረዱ የሚችሉበትን እውቀትና ክህሎት ማግኘት አለባቸው። የዚህ ጽሑፍ ተቀዳሚ ዓላማ ወጣቶች በአፍላ ዕድሜያቸው በተቃራኒ ጾታ ተነድፈው የሕይወት ዓላማቸውን እንዳይስቱ ወላጆች እንዴት ሊረዱአቸው እንደሚችሉ መሠረታዊ ሐሳቦችን መጠቀም ነው። ወጣቶች ቶሎ በተቃራኒ ጾታ ፍቅር እንዲጠመዱ የሚያደርጉ ሁኔታዎች ምንድናቸው? ወጣቶች በግላቸው በተቃራኒ ጾታ ፍቅር ያለጊዜው ላለመጠመድ ምን ማድረግ ይችላሉ? ወላጆቻቸውስ እንዴት ሊያግዙአቸው ይችላሉ? የሚሉትን ጥያቄዎች በዝርዝር ለመመለስ እሞክራለሁ።

ፍቅር በፈጣሪ የተሰጠ ፀጋ እንደሆነ አምናለሁ። የተቃራኒ ጾታ ፍቅር አስፈላጊና አስደሳች ነው። በአንድ ወንድና አንዲት ሴት መካከል ዘላቂነት ያለውና ወደ ትዳር ሕይወት የሚያስገባና በዚያ ውስጥም የሚያኖር ፍቅር መኖሩ ለሰው ልጅ ጠቃሚ ነው። በወንድና ሴት መካከል መሳሳብና መዋደድ እንዲኖር የተፈጥሮ ሕግ ግድ ይላል። ተቃራኒ ጾታን መውደድና በተቃራኒ ጾታ መወደድ ስጦታ ቢሆንም በተገቢው ጊዜ ካልተጀመረ፤ በተገቢ መንገድ ካልተደረገና ካልተያዘ በሕይወት ላይ አደጋን ያስከትላል። በተቃራኒ ጾታ ፍቅር ተገቢ ባልሆነ መንገድ ተጠምደው የሕይወታቸውን ዓላማ የሳቱ ብዙ ሰዎች ይኖራሉ። ከእነዚህም አንዱ አዊኔ ለከበደ በነገረችው ታሪክ ውስጥ የተጠቀሰ ታዳጊ ወጣት ነው።

በተፈጥሮ በሰው ውስጥ የተቀመጠው ተቃራኒ ጾታን የማፍቀር ፍላጎት እውን መሆን የሚጀምረው በጉርምስና ዕድሜ ወቅት ነው። በዚያን ወቅት ከሚመጣው የአካልና የአእምሮ ዕድገት ጋር ይህ በተፈጥሮ በሰው ውስጥ የተቀመጠው ስጦታ ለመውጣት ይፈልጋል። ይህን ስጦታ እንዴት መያዝ እንደሚገባቸው ታዳጊ ወጣቶች ካላወቁበት ለመልካም ዓላማ የተሰጣቸው ስጦታ በሕይወታቸው ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ያሳድራል። ይህን የአምላክ ስጦታ እንዴት መጠቀም እንደሚገባቸው ማስተማር፤ ማሰልጠንና መምከር ትልቁ ድርሻ የወላጆች ነው።

² Puluha, Eva, et al. *The world of girls and boys in rural and urban Ethiopia*. African Books Collective. 2008. P. 142

1.ወጣቶች ያለጊዜ በተቃራኒ ጾታ ፍቅር እንዲጠመዱ የሚያደርጉ ሁኔታዎች

የጋራ ግንዛቤ ይኖረን ዘንድ «ያለጊዜ» የሚለውን ሐሳብ መግለጽ አስፈላጊ እንደሆነ አስባለሁ። በዚህ ጽሑፍ ውስጥ «ያለጊዜ» የሚለው አንድ ወጣት ከተቃራኒ ጾታ ጋር ባለው ግንኙነት ተገቢውን ሚዛን በመጠበቅ የሕይወቱንም ዓላማ ከግብ ለማድረስ ማከናወን የሚገባውን ነገር በተገቢው ሁኔታ ማስኬድ የማይችልበትን የዕድሜ ክልል ያመለክታል። አንድ ወጣት በሕይወቱ ማድረግ የሚገባውን በቅደም ተከተል በማስቀመጥ እነርሱን እያከናወነ ከተቃራኒ ጾታ ጋርም ተገቢውን ወዳጅነት ማድረግ የሚችለው ዕድሜው ለጋ ወጣት ሲወጣ ነው።

ወጣቶች ገና በአፍላ ዕድሜያቸው በተቃራኒ ጾታ ፍቅር ተነድፈው ለጎልማሳነት ሕይወታቸው ገንቢ መሠረት እንዳይጥሉ የሚያደርጉ ብዙ ውስጣዊና ውጫዊ ጫናዎች አሉ። ወጣቶች ያለጊዜው በተቃራኒ ጾታ እንዲጠመዱ ከሚያደርጉ ሁኔታዎች መካከል ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው።

አሉታዊ የአቻ ግፊት
ከጋብቻ በፊት ወሲብ ለማድረግ ወይም ላለማድረግ መወሰን የግል ምርጫ ነው። ሆኖም በታዳጊ ወጣትነት ዕድሜ ይህ ውሳኔ በግል አስተሳሰብ፣ አመለካከትና እውቀት ላይ ብቻ የሚደረግ አይደለም። በዚህ ወቅት የሚኖረው የአቻ ግፊት በውሳኔው ላይ ከፍተኛ ተጽዕኖ አለው። ታዳጊ ወጣቶች ከወላጆቻቸው ይልቅ ከአቻ ጓደኞቻቸው ጋር የሚኖራቸው መጣበቅ ከፍ ይላል። ከዚህም የተነሣ በእነርሱ ግፊት አንዳንድ ጊዜ የማይፈልጉትንና ከወላጆቻቸው እሴት ጋር የማይጣጣሙትን ድርጊቶችን ይፈጽማሉ። ታዳጊ ወጣቶች በአቻዎቻቸው ዘንድ ተቀባይነት ለማግኘት ብለው እነርሱ የሚያደርጉትን ነገር ያደርጋሉ። አቻዎቻቸው ቀድመው በተቃራኒ ጾታ የፍቅር ግንኙነት ውስጥ ገብተው ከሆነ እነርሱም የመግባታቸው ዕድል ከፍ ይላል።³

³ Carroll, Janell L. *Sexuality Now: Embracing Diversity*. Cengage Learning, 2009. P. 207

የአቻ ግፊት በተለያዩ መንገዶች ይከናወናል። ሁሉንም መጥቀስ ባይቻልም በአብዛኛው በታዳጊ ወጣቶች ዘንድ የሚታዩትን ጥቂቶችን መግለጽ እፈልጋለሁ።

ሴት ጓደኛን ለሌላ ወንድ ማመቻቸት፡- አንዳንድ ጊዜ አንድ ወንድ ልጅ አንዲትን ታዳጊ ወጣት ሴት ለፍቅር ከፈለጋት በቀጥታ እርሷን ከመጠየቅ ይልቅ ለእርሷ ሴት ጓደኛ ወዳጅ በመሆን ለእርሷ የምትፈልገውን ሁሉ ያደርግላታል። ከእርሷ ጋር እንደ ወንድም ወይም የቅርብ ጓደኛ በመሆን የሚፈልጋትን የእርሷን ጓደኛ እንድታመቻችላት ይጠይቃል። በዚህ ጊዜ የወንዱ ጓደኛ የሆነች ሴት ጓደኛዋን ታመቻችለታለች። ስለ እርሱ መልካም ነገር ታወራላታለች። ቀስ በቀስ ከእርሱ ጋር ታስተዋውቃለች። ሦስት ሆነው ለብዙ ጊዜ ከተገናኙ በኋላ ግንኙነታቸው እያደገ ሲሄድ እርሷ ሁለቱን ለብቻቸው ትታ ከመሐል ትወጣለች። በዚህ ሁኔታ ሳይፈልጉ በጓደኛ ተጽዕኖ ወደ ፍቅር ግንኙነት የሚገቡ ታዳጊ ወጣት ሴቶች አሉ። በእንዲህ ዐይነት መንገድ ታዳጊ ወጣት ሴቶችን በእጃቸው ለማስገባት የሚፈልጉ በዕድሜያቸው የበለሉ ወንዶች በመሆናቸው ግንኙነቱ ወደ ወሲብ ማምራቱ አይቀርም።

ከጓደኝነት ማግለል፡- በአንድ ቡድን ውስጥ ያሉ ብዙዎቹ ከተቃራኒ ጾታ ጋር የፍቅር ግንኙነት ጀምረው ከሆነ ሌሎች የቡድኑ አባላትም እንደ እነርሱ እንዲያደርጉ ግፊት ያደርጋሉ። ሌሎች ያደረጉትን ላለማድረግ ሲወስኑ ከጓደኝነቱ ያገሉአቸዋል። የእነርሱን ጓደኝነት ላለማጣት ብለው ያልፈለጉትን እርምጃ የሚወስዱ አንዳንድ ታዳጊ ወጣቶች ይኖራሉ።

ሁልጊዜ ስለወሲብ ማውራት፡- በታዳጊ ወጣትነት ጊዜ የወሲብ ግንኙነት ማድረግ ምን ያህል አስደሳች እንደሆነ ሁልጊዜ ማውራት የሚወዱ ወጣቶች አእምሮአቸው በዚያ ይያዛል። ሰዎች ብዙ ጊዜ የሚያስቡትን ነገር ሆነው ወይም አድርገው ይገኛሉ። ስለወሲብ ብዙ ጊዜ ከሚያወሩ ወጣቶች ጋር ጓደኛ የሆኑ ይህን መስማታቸው አይቀርም። ምክንያቱም የዚያ ቡድን አጀንዳ ወሲብ ነው። አብዛኛውን ጊዜ በመጀመሪያ ይህን ዐይነት አጀንዳ የሚቃወሙ ነገር ግን ሁልጊዜ የሚሰሙ ወጣቶች በጉዳዩ መሳባቸው አይቀርም። ከቆይታ በኋላ እነርሱም አስተያየት መስጠት ይጀምራሉ።

ታመነ ገና የ17 ዓመት ወጣት ሲሆን የ11ኛ ክፍል ተማሪ ነው። ጓደኞቹ ከፊልም፣ መጽሔትና ከሌሎች ጓደኞቻቸው ስለወሲብ ያዩትንና የሰሙትን ነገር በትምህርት ቤት በዕረፍት ጊዜ ያወራሉ። አንዳንድ ጊዜ መምህር እያስተማረም ክፍል ውስጥ ስለጉዳዩ ያንሾካሸካሉ። እኔ እነርሱ የሚያወሩትን መስማት አልፈልግም ነበር። ነገር ግን እነርሱ ሲያወሩ እስማቸዋለሁ። ከእነርሱ ጋር በአጀንዳው ላይ ባላወራም፣ እነርሱ

የሚያወሩትን ስለምሰማው በአእምሮዬ ውስጥ ሞላ። ከቆይታ በኋላ እኔም አንዳንድ ሐሳቦችን መስጠት ጀመርኩ። አጀንዳው እየጣመኝ መጣ። ከዚያም «ዛሬ ደግሞ ምን አዲስ ነገር ይዘዉልኝ ይመጡ ይሆን እያልኩኝ በጉጉት መጠባበቅ ጀመርኩ። አእምሮዬ በወሲብ ወሬ ተሞላ፤ የምሚረውን ትምህርት ማሰላሰል አቆምኩ። ይህ በትምህርቱ ላይ ከፍተኛ አሉታዊ ተጽዕኖ ማሳደሩን ያየሁት የአንደኛ ሴሚኒቴር ፊተና ተፈትኜ ውጤቱ በጣም ዝቅተኛ ሲሆን ነው። በጣም ደነገጥኩ። አስተማሪዎቼ «ምን ሆኑክ» ሲሉኝ ሐፍረት ያዘኝ። ውጤቱን ለወላጆቼ ምን ብዬ እንደማሳያቸው ቸገረኝ። ከእነዚህ ጓደኞቼም ለመለየት ቁርጥ ውሳኔ ያደረግሁት ያን ጊዜ ነበር።

ታመነ በትምህርቱ ዝቅተኛ ውጤት እንዲያመጣ ያደረገው በወሲብ ወሬ ተይዞ ትምህርቱን መከታተልና ማሰላሰል ሲተው ነው። እግዚአብሔር ረድቶት ቶሎ ማስተዋል መጥቶለት ከጓደኞቹ ተለየ እንጂ እስከ መጨረሻው ከእነርሱ ጋር ቢቀጥል እንደ እነርሱ ወደ ወሲብ ልምምድ ውስጥ ይገባና የትምህርቱ ነገር ይበላሽበት ነበር። መጥፎ የሆነ የጓደኛ ወሬ ዓላማን ያስታል።

**በለጋ ዕድሜ
ለወሲብ ቀስቃሽ
ፊልሞች መጋለጥ**

ልጆች የጉርምስና ዕድሜያቸው ሲጀምር አካባቢ ወሲብ ቀስቃሽ ፊልሞችን ካዩ ያዩትን ነገር ተግባራዊ ለማድረግ ይነሳሳሉ። እነዚህን ወሲብ ቀስቃሽ ፊልሞችን የሠሩ ሰዎች ገንዘብ ለማግኘት ብለው እንደሠሩ ሳይሆን የተጨባጭ ዓለም እውነታ እንደሆነ ያስባሉ። አእምሮአቸውና ስሜታቸው ባዩት ነገር ይማረካል። ወሲብን ቢፈጽሙ በፊልሙ ላይ ተዋናዮች እንዳገኙ የሚያሳዩትን ፍቅርና እርካታ ለማግኘት ብለው ተገቢ ያልሆነ እርምጃ ይወስዳሉ። በፊልም ላይ የሚታየው «ፍቅር» እውነተኛ ፍቅር ሳይሆን ቲያትር ነው። ይህ ልዩነት በአፍላ ስሜት ውስጥ ለሚገኙ ታዳጊ ወጣቶች በግልጽ አይታይም።

በዐውዳችን ቆየት ባሉት ዓመታት ግልጽ ወሲብና በከፍተኛ ሁኔታ ወሲብን የሚቀሰቅሱ ፊልሞች በብዛት አይገኙም ነበር። በአሁን ጊዜ ግን ታዳጊ ወጣቶች የወሲብ ፊልሞችን በቀላሉ ማግኘት ይችላሉ። እነዚህን አዋቂዎች (ዕድሜያቸው ከ18 ዓመት በላይ የሆኑ) ብቻ መመልከት የሚገባቸውን ፊልሞች ቢፈልጉ የማየት ዕድላቸው የለፋ ነው። እነዚህን ፊልሞች የሚያከራዩ ቤቶች ዕድሜ ጠይቀው እንዲያከራዩ ወይም እንዲሸጡ የሚያስገድድ ሁኔታ አይታይም።

**ከተቃራኒ ጾታ
ጋር ከመጠን
በላይ መቀራረብ**

ታዳጊ ወጣቶችን አንድ ላይ የሚያመጣና አብረው እንዲሆኑ የሚያደርጉ ብዙ ዕድሎች ይኖራሉ። ከእነዚህም አብሮ ማጥናት አንዱ ነው። የመጀመሪያ ግንኙነታቸው ትምህርት ላይ ትኩረት ያደረገና እርስ በርስ መረዳዳት ይሆናል። ሆኖም ይህ መልካም ግንኙነት ወዳልተፈለገ ሁኔታ እየተለወጠ ይሄዳል። የማግኔት ተቃራኒ ዋልታዎች ሲቀራረቡ እንደሚሳሳቡ ሁሉ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥም የተቃራኒ ጾታ መቀራረብ መሳሳብን በማስከተል ወደ ወሲባዊ ግንኙነት ያምራል።

ሁለቱም የተዋወቁት በሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ውስጥ ነበር። በክፍል ውስጥ ጣይቱ ከዳግማዊ ፊት ትቀመጣለች። መምህሩ የቡድን ሥራ ሲያሠራ አብረው ስለሚሠሩ በዚያው አንድ ላይ ማጥናት ጀመሩ። አንዱ ሌላውን በማገዝ በጥናታቸው ይበረቱ ነበር። አብረው ከማጥናታቸውም የተነሣ የሁለቱም ውጤት ከፍ ብሏል። ከትምህርት ውጭ ባለው ያለውን ጊዜ አብረው ያሳልፋሉ። ብዙ ተማሪዎችም አብረው እንደሚያጠኑ ያውቃሉ።

ጣይቱ ከአንዳንድ ወንዶች ጋር አብራ ስትሄድና ስትጫወት ሲያይ ደግማዊ ደስ አይለውም። በግለጽ ባይነግራትም ጣይቱ ይህን ስሜቱን ተረድታለች። ያገናኛቸው ትምህርት እንጂ ሌላ ነገር ስላልሆነ ከእርሱ ጋር ማጥናት፣ ከማንም ጋር ደግሞ መጫወት ትፈልጋለች። ከሌሎች ጋር ስትጫወት የእርሱ ስሜት መለዋወጥን በጥሞና ትከታተላለች። «ምናልባት ይህ ልጅ በሌላ ነገር አስቦኝ ይሆናል» ብላ አሰበች። ከእርሱ ጋር ማጥናትን ማቋረጥ አልፈለገችም፤ ይህ እንደሚጠቅማት አውቃለች። በዚሁ ሁኔታ እያሉ አንድ ቀን አብረው ሲያጠኑ ዳግማዊ እንደሚወዳት ለጣይቱ ይነግራታል። ጣይቱም እንደምትወደው ትነግረዋለች። የመጀመሪያው ጥያቄ ከዚህ አላለፈም።

አንድ ቀን ጣይቱ ከአንድ ወንድ ጋር በትምህርት ቤት ውስጥ እያወራች ትስቃለች። ዳግማዊ ከሩቅ ሆኖ ይመለከታት ነበር። የያዘውን ደብተር ወርውሮ እርሷ ወዳለችበት ቦታ ሮጠ። ከእርሷ ጋር እያወራ ባለው ልጅ ላይ እንደ አንበሳ ወደቀበት። ይዞ ጣለውና ፊቱን በቡጥ ጠፈጠፈው። በዙሪያው የነበሩ ተማሪዎች እየጮኹ ገላገሉአቸው። ጣይቱ በሆነው ነገር እጅግ አፈረች። ተማሪዎቹ «ቅንዓት ይዞት ነው» እያሉ ማውራት ጀመሩ። ሌላ ቀን ከጣይቱ ጋር ለጥናት ተገናኙ። «ሁለተኛ ከሌላ ወንድ ጋር ስታወራ

ማየት አልፈልግም» አላት። ጣይቱ የሰማችውን ነገር ማመን አልቻለችም። የእርሱን ቃል የማትሰማው ከሆነች ግን እንደሚገድላት ይነግራታል። ጣይቱም እርሱን ለማትረፍና ራሷንም ለጊዜው ከጥቃት ለመጠበቅ በማለት «አሺ» አለችው።

እነዚህ ሁለቱ ወጣቶች ለወንጌል ምስክርነት አገልግሎት አብረው ሲሰማሩ ማንም በዚህ ጉዳይ አልጠረጠራቸውም ነበር። ሆኖም መቀራረብ በሚኖርበት ጊዜ መሳሳብ ስለሚመጣ ከተቃራኒ ጾታ ጋር አገልግሎትም ቢሆን መውጣት ላልተፈለገ ግንኙነት ያጋልጣል። አንድ ጊዜ እንዲህ ዐይነት ግንኙነት ከተጀመረ ደግሞ ከዚያ መውጣት የሚቻል ቢሆንም መውጫ መንገዱ አስቸጋሪ ነው።

**በለጋ ዕድሜ
ከወላጆች ተለይቶ
መኖር**

ታዲያ ወጣቶች በተለያዩ ምክንያቶች ከወላጆቻቸው ተለይተው የሚኖሩበት ሁኔታ ሊፈጠር ይችላል። በገጠር አካባቢዎች ሳገለግል የሰማሁትና ያየሁት ታዲያ ወጣቶች 8ኛ ክፍል ሲጨርሱ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርታቸውን ለመከታተል ወላጆቻቸው ካሉበት ሥፍራ ወደ ሌላ ቅርብ ከተማ ሄደው ይማራሉ። ከወላጆቻቸው ቤት ተመላልሰው መማር ስለማይችሉ የተቻላቸውን ሁሉ መስዋዕትነት ከፍለው ከተማዉ ቤት ተከራይቶላቸው ያስተምሩአቸዋል። ከዚያም ከአንድ ትምህርት ቤት ወይም ከሌላም ሥፍራ ከመጡ ተማሪዎች ጋር የመገናኘት ዕድል ያገኛሉ። በአንድ ግቢ ውስጥ ብዙ ወንድና ሴት ተማሪዎች ተከራይተው ይኖራሉ። በዚህ ጊዜ በወጣትነት ስሜት ተነሳስተው ተገቢ ያልሆነ ግንኙነት ይጀምራሉ። ትምህርታቸውን ወደ ጎን ትተው በፍቅር ግንኙነት ላይ ያተኩራሉ።

አከራዮች ወይም በአካባቢው ያሉ ትላልቅ ሰዎች እንዳይጠረጥሩባቸው «የአጎቱ ወይም የአክስቱ ልጅ ነው» እያሉ ያስተዋውቁአቸዋል። ስለዚህ ተመልካቾች ከወንድሞቻቸው ወይም እህቶቻቸው ጋር ይኖራሉ ብለው ያስባሉ። በዚህ ዐይነት ሁኔታ ግንኙነት ሲያደርጉ ከገጠር ከወላጆቻቸው ተለይተው የመጡበትን ዋናውን ዓላማቸውን ይዘነጋሉ። በሌሎች ችግሮች ውስጥ ሳይገቡ ካመለጡ እንኳ በትምህርታቸው ከክፍል ወደ ክፍል መዛወር ያቅታቸዋል።

**ፍቅርን የጥቅም
ማግኛ መንገድ
ማድረግ**

ታዲያ ወጣቶች የቅንብት ኑሮ ለመኖርና ከዕድሜያቸው በላይ በከፍተኛ ሁኔታ ለመዝናናት ገንዘብን የሚፈልጉበት ሁኔታ ይታያል። ታዲያ ወጣቶች ሠርተው ገንዘብ አግኝተው ከዚያም በሕይወታቸው ቅድሚያ ለሚሰጡት ጉዳይ ማዋላቸው የሚበረታታ እርምጃ ነው። ሆኖም አንዳንድ ጊዜ ፍላጎታቸው ከፍተኛ ይሆንና ይህንን ማሟላት የሚያስችል የገንዘብ ምንጭ ሲያጡ ወደ ተቃራኒ ጾታ ግንኙነት ዘወር ይላሉ። በእርግጥ ይህ ተቃራኒ ጾታን ከመውደድ የመነጨ ሳይሆን በግንኙነት ውስጥ ገንዘብ ለማግኘት የሚወሰድ ተግባር ነው። ለንደኝነት የሚመረጠውም ተቃራኒ ጾታ ይህንን ሊያሟላ የሚችል ሰው መሆኑ ትኩረት ይሰጠዋል። ከዚህ ግንኙነት በሚያገኙት ገንዘብ ጊዜያዊ ፍላጎቶቻቸውን ያሟላሉ። ራሳቸውን ለዚህ ርኅሽ ተግባር አሳልፎ በመስጠት ለጊዜው የሚጠቅማቸውን ነገር አግኝተው በዘላቂነት ከሕይወታቸው የማይጠፋ ጠባሳን ያፈራሉ።

**በተለያዩ ጥቅማ
ጥቅሞች መታለል**

አንዳንድ ታዲያ ወጣት ሴቶች በራሳቸው ጥቅም ፈልገው ሀብት ካላቸው ወንዶች ጋር ግንኙነት እንደሚጀምሩ ተመልክተናል። አንዳንዶች ግን ራሳቸውን በቅድስና ሕይወት ጠብቀው እየኖሩ ሳለ ወንዶቹ በጥቅም ሊያታልሉአቸው ይሞክራሉ። በተለይ የወላጆቻቸው የኢኮኖሚ አቅም ዝቅተኛ ሲሆን ወይም ሀብት እያላቸው ለእነርሱ የማይሰጡአቸው ከሆነ የሴቶቹን ጉድለት ይሞላሉ። ታዲያ ወጣት ሴቶች ጉድለታቸውን ሳይነግሩአቸው እነርሱ ከሌላ ምንጭ መረጃ በማግኘት ፈልገው ያላገኙትን ነገር ማግኘት እንዲችሉ ገንዘብ ይሰጡአቸዋል። በዚህ ዓይነት ሁኔታ ካገለገሉአቸው በኋላ ቀስ በቀስ ወደሚፈልጉት ሐሳብ ይገባሉ።

ከወንዶች ብዙ ገንዘብ የተቀበሉ ታዲያ ወጣት ሴቶች ለተቀበሉት ነገር ውለታውን መመለስ ይጠበቅባቸዋል። ይህ ውለታ ደግሞ የወንዶቹን ፍላጎት ማሟላት ነው። ለሚቀርብላቸው የፍቅር ጥያቄ እምቢ ማለት ውለታ ቢስነት እንደሆነና የሚፈልጉትን ነገር እንዲያገኙ ያደረገው የገንዘብ ምንጭ ሊደርቅ እንደሚችል ያስባሉ። በዚህ ዐይነት ሁኔታ ውስጥ ገብተው የሚያመልጡ ጥቂት ታዲያ ወጣት ሴቶች ናቸው። ሌሎች በወጥመዱ ይያዛሉ።

በዕድሜ የሚበልጡ ሰዎች ከተቃራኒ ጾታ ታዳጊ ወጣቶች ጋር ወዳጅነት በሚመሠርቱበት ጊዜ ውስጣዊ ዓላማቸው ከእነርሱ ጋር ወሲብ መፈጸም ነው። ይህን ሐሳብ ግን በመጀመሪያ ግልጽ አያደርጉም። የመጀመሪያው እርምጃ ለወጣቶቹ እንክብካቤና ፍቅር ማሳየት ነው። የወጣቶቹን ፍላጎት ሊያሟሉ

የሚችሉ ነገሮችን ያደርጋሉ። ከዚያ በኋላ ቀስ በቀስ ወደ ፍቅር ግንኙነት ይመሩላቸዋል። አንዳንዶቹ በዚህ ክፉ ተግባር የተካኑ በመሆናቸው በእነርሱ እጅ ገብተው የሚያመልጡ ጥቂቶች ናቸው። ከዕድሜያቸው በላይ ከሆኑ ወንዶች ጋር የፍቅር ግንኙነት የሚያደርጉ ታዳጊ ወጣት ሴቶች ከአቻቸው ጋር የፍቅር ወዳጅነት ከሚያደርጉ ታዳጊ ወጣት ሴቶች ይልቅ የወሲብ ግንኙነትን ይፈጽማሉ።⁴

ከዚህ በላይ የተጠቀሱ ነገሮች ወጣቶችን ወዳልተፈለገ የተቃራኒ ጾታ ግንኙነት ሊያመሩ የሚችሉ ናቸው። እነዚህ ለግንዛቤ ያህል የተጠቀሱ እንጂ እንደየወውዱ ብዙ ምክንያቶች ሊኖሩ ይችላሉ። ስለዚህ ታዳጊ ወጣቶች ባሉበት አካባቢ እነርሱ ወደማይፈልጉት የተቃራኒ ጾታ ግንኙነት የሚያመሩላቸውን ሁኔታዎች በማጤን ተገቢውን እርምጃ መውሰድ ይኖርባቸዋል።

2. ወጣቶች ራሳቸውን እንዴት መርዳት ይችላሉ?

ታዳጊ ወጣቶች ጊዜው ሳይደርስ በተቃራኒ ጾታ ፍቅር ተነድፈው በዚህ ዕድሜያቸው ለቀሪው የሕይወት ዘመናቸው ማከናወን የሚገባቸውን ነገር ሳይፈጽሙ እንዳይቀሩ ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርባቸዋል። ይህን ጥንቃቄ ለማድረግ ደግሞ በሕይወታቸው ሊያደርጉ የሚገባቸውና የማይገቡላቸው ነገሮች አሉ። እነዚህን ምክኖች በመከተል በወጣትነት ዕድሜያቸው

⁴ Knox, David & Schacht, Caroline. *Choices in Relationships: An Introduction to Marriage and the Family*. Cengage Learning. 2009. P. 289.

ሕይወታቸውን በዘላቂነት አስደሳች የሚያደርግ መሠረት መጣል ይችላሉ። ታዳጊ ወጣቶች ራሳቸውን በራሳቸው መርዳት የሚችሉባቸው ብዙ መንገዶች ቢኖሩም ወደ ተቃራኒ ጾታ ግንኙነት ቶሎ ብለው እንዲገቡ ከሚያደርጉላቸው ሁኔታዎች አንፃር ከዚህ ቀጥለው የተጠቀሱት ዋነኞቹ ናቸው፡-

ጊዜያዊና ዘላቂ ግንኙነቶችን መለየት

ታዳጊ ወጣቶች ከወላጆቻቸው፣ ከወንድሞቻቸው፣ ከእህቶቻቸው፣ ከጓደኞቻቸው፣ ከመምህራን፣ ከፍቅር ወዳጆቻቸውና ከሌሎችም አካላት ጋር ግንኙነት አላቸው። ከእነዚህ ግንኙነቶች አንዳንዶቹ ጊዜያዊ ሲሆኑ አንዳንዶቹ ደግሞ ዘላቂነት አላቸው። የትኞቹ ጊዜያዊና ዘላቂ እንደሆኑ ለይቶ ማወቅ ለየትኞቹ ትኩረት ሊሰጥ እንደሚገባ ለማወቅ ይረዳል። አንዳንድ ግንኙነቶች ደግሞ ሲጀምሩ ቀላል ሆነው በሂደት እየጠነከሩና እያደጉ ይሄዳሉ። እነዚህም የትኞቹ እንደሆኑ መገንዘብ ጠቃሚ ነው።

አንዳንድ ግንኙነቶች ታዳጊ ወጣቶች በሕይወታቸው አሁንና ለወደፊት ደስተኞች እንዲሆኑ ሊያደርጉ፣ ሌሎች ደግሞ አሉታዊ ጫና በመፍጠር ዋስትና ቢሰጡ እንዲሰማቸው ያደርጋሉ። ስለዚህ ታዳጊ ወጣቶች መንከባከብና ማሳደግ ያለባቸው በዘላቂነት ክብር፣ ዋስትና እውነተኛ ተቀባይነት እንዲሰማቸው የሚያደርጉትን ግንኙነቶች ነው። አሉታዊ ውጤት ያላቸውን ግንኙነቶች መተው አለባቸው። አሉታዊ ውጤት ያላቸው ግንኙነቶች ለጊዜው የስሜት እርካታ ሊሰጡ የሚችሉ ሆነው ከጊዜ በኋላ ግን መራራ ፍሬ ያላቸው ዐይነት ናቸው።

በፍቅርና በወሲብ መካከል ያለውን ልዩነት መገንዘብ

እውነተኛ የወጣትነት ፍቅር አስደሳች ነው። ታዳጊ ወጣቶች እንደ ጓደኞቻቸው መወደዳቸው ክፋት የለውም። ይህ ጓደኝነት ከተቃራኒ ጾታ ጋር በሚሆንበት ጊዜ ፍቅርና ወሲብን ለይቶ ማየት አይስተዋልም። በእርግጥ ፍቅርና ወሲብ አንድ አይደሉም። ሰው በእውነተኛ ፍቅር ሆኖ ወሲብ መፈጸም እንደሚችል ሁሉ ያለ ፍቅርም ወሲብን መፈጸም ይችላል።

ስናይት የ10ኛ ክፍል ተማሪ ናት። በትምህርቷ ጎበዝ ተማሪ ስትሆን ወደፊት የሕክምና ትምህርት በማጥናት ተመራማሪ የመሆን ሕልም አላት። ከክፍሏ ወንድ ተማሪዎች መካከል አንዱ በጣም ይቀርባታል። ከዚህ ልጅ

ጋር ከመዋዕለ ሕፃናት ጀምረው ይተዋወቃሉ። ከዚያም ለፍቅር ጓደኝነት ይጠይቃታል። ሰናይትም «ለዚህ መቸኮል የለብኝም» አለችው። ሆኖም ከሌሎች ጓደኞቻቸው ይልቅ መቀራረባቸው እየበዛ ሄደ። ከዕለታት አንድ ቀን ሰናይት ብቻዋን በትምህርት ቤቱ የመዝናኛ አረንጓዴ ሥፍራ ስታጠና ይህ ልጅ ይመጣል። ከጎረቤቱ ተቀመጠና እጁን በትክክል ላይ አደረገና «ነይ ልሳምሽ» ይላታል። ሰናይት የሰማችውን ነገር ማመን አቃታት። ትንሽ ራስዋን እንደ መሳት አደረጋትና ራሷን አቀርቅራ አሰበች። ከዚያም እጁን መንጭቃ በመወርወር «ሁለተኛ ጊዜ እኔን እንዳትቀርቡኝ። አንተን ከጎረቤቱ መቀመጥ ቀርቶ በዐይኔ ላይህ አልፈልግም» አለችው። ልጇም ከመደገንጡ የተነሣ የሚናገረው ነገር ጠፋው። እየተንተባተበ «ምን አጠፋሁ?» አላት። እርሷም «ከዚህ የሚበልጥ ጥፋት በእኔ ላይ ልታደርግ አትችልም። እኔ ዓላማ ያለኝ ሴት ነኝ። እኔ በእውነተኛ ፍቅር የምትወደኝ መስሎኝ እንጂ ለዚህ ርካሽ ነገር የምትፈልገኝ መሆኑን ባውቅ ከአንተ ጋርም አላወራም ነበር!» አለችው። «እኔ እኮ ፍቅራን ላንቺ ለመግለጽ ነው!» አላት። ሰናይትም «ብትወደኝማ ለእኔም ታስብልኝ ነበር። የሕይወት ሕልሜን ከንቱ ለማድረግ ፈልገህ እንደሆነ እገባኛል በማለት ተናገረችው። ልጇም «ይቅርታ አድርጊልኝ!» ብሎ ሄደ። ሰናይት ከዚያ ልጅ ጋር ያላትን ግንኙነት አቋረጠች።

በእርግጥ ሰናይት የወሰደችው እርምጃ ጠንካራ ነው። እውነተኛ ፍቅር ለሌላው በማሰብና በመንከባከብ እንጂ የራሱን የስሜት እርካታ በመፈለግ አይገለጽም። ለፍቅር ጓደኛ የወሲብ ጥያቄ የሚያቀርብ ታዲያ ወጣት የራሱን የስሜት እርካታ እንጂ ይህ ድርጊት በሌላው ላይ የሚያስከትለውን አሉታዊ ውጤት በማሰብ አይራራም። እውነተኛ ፍቅር ሲሆን ግን የራሱን ስሜት ብቻ ለማርካት አይሻም፤ ሌላው እንዳይጎዳበት ይጠነቀቃል። በታዲያ ወጣትነት ወቅት የሚታየው የአፍላ ፍቅር ግን የወሲብ እርካታውን ካገኘ በኋላ በሌላው ላይ ችግር ቢመጣ ዞር ብሎም አይመለከትም። ራሱን ከተጠያቂነት ለማዳንም ብዙ መከራዎችን ያደርጋል። አንዱን በአደጋ ላይ በመጣል ለራሱ ደግሞ ሌላው መፈለግ ይጀምራል። ስለዚህ በታዲያ ወጣትነት ወቅት ባለው የፍቅር ጓደኝነት ውስጥ የወሲብ ጥያቄን የሚያቀርብ ሰው ለሌላው ፍቅር እንደሌለው በማሰብ፤ ከዚህ ዐይነት ሰው መራቅ ወይም ወሰኑን ጠብቆ እንዲሄድ ማድረግ ያስፈልጋል። ለወሲብ እስከ ጋብቻ ድረስ መታገስ ካልቻለ ላይጠቅም ስለሚችል በጊዜ ማሰናበቱ ያዋጣል።

የወላጅን ምክር ማዳመጥ

በተለይ በወጣትነት ወቅት ሕይወትን ከብዙ ስህተት ለማስመለጥ የሚረዳው ዋነኛ ነገር የሰዎችን ምክር ማዳመጥ ነው። በተለይ ወላጆች ለልጆቻቸው የሚመክሩት ሐሳብ በጥሞና ሊደመጥ ይገባል። ወላጆች ከሕይወት

ልምዳቸውና ተሞክሮአቸው ለልጆቻቸው ሊጠቅም የሚችል ምክርን ይመክራሉ። ስለዚህ ወጣቶች በሕይወታቸው ወሳኝ የሆኑ ውሳኔዎችን ከማድረጋቸው በፊት ወላጆቻቸውን ማማከር አለባቸው። ከዚህ አንጻር የሚታየው ትልቁ ተግዳሮት የወላጆች ታዲያ ወጣቶች ስለ ፍቅር ግንኙነታቸው እንዲነግሩአቸው ክፍት ላይሆኑ ይችላሉ። ወጣቶቹ መንገር እየፈለጉ ግን ሊፈሩ ይችላሉ። ምንም ቢሆን ግን በተቃራኒ ጾታ ተይዘው ችግር ውስጥ ሲገቡ ለወላጆቻቸው ቢነግሩአቸው መፍትሔ ያገኛሉ። ስለ ተቃራኒ ጾታ ግንኙነት ለወላጅ ማውራት በዐውዳችን ብዙ የተለመደ ነገር ባይሆንም ይህን ማድረግ ከብዙ ጥፋት ያስመልጣል። ታዲያ ወጣቶች የወላጆቻቸው ምክር ባይስማማቸውም ለመወሰን ያሰቡትን እርምጃ ለመመዘን ይረዳቸዋል።

ወጣቶች ወላጆችን ማዳመጥ በብዙ ነገር ከጥፋት ያስመልጣል። በተለይ ወላጆቻቸው መልካም ሥነምግባር ያላቸው ከሆኑ የእነርሱን ምክር ማዳመጥ እጅግ ጠቃሚ ነው። ወጣቶች በግል ሕይወታቸው የመምረጥ ነጻነት ቢኖራቸውም ዘላቂነት ያለው ጥቅም የሚያስገኝ ውሳኔ ለማድረግ የወላጅ ምክር ወሳኝ ነው። በግትርነት መንፈስ የራስን ፍላጎትና ሐሳብ ብቻ መከተል ለጉዳት አሳልፎ ይሰጣል። አንዳንድ ጊዜ ወላጆች ሲመክሩአቸው ወጣቶቹ የእነርሱን ምክር ለመቀበል ፈቃደኛ በማይሆኑበት ጊዜ ወላጆች ዝም ማለታቸው ጨዋነታቸውን እንጂ በወጣቶቹ ሐሳብ መስማማታቸው እንዳልሆነ ማወቅ አስፈላጊ ነው። ብስለት ያላቸው ወላጆች ወጣት ልጆቻቸው ምክርን እምቢ ብለው በራሳቸው መንገድ ሲሄዱ ሊመጣ ያለውን አሉታዊ ውጤት በማሳየት ከልጆቻቸው ጋር ያላቸውን መልካም ግንኙነት ይቀጥላሉ። ይህ ዐይነቱ አካሄድ ለአንዳንድ ወጣቶች ወላጆቻቸው ውሳኔያቸውን ያጸደቁላቸው ይመስላቸዋል። የወጣት ልጆችን ውሳኔ ማክበር የእነርሱ ውሳኔ ትክክልና ዘላቂ ጥቅም ያለው ነው ማለት አይደለም።

ይታገስ ያደገው ጠንካራ እሴትና ሥነምግባር ባለው ቤተሰብ ውስጥ ነው። ለወላጆቹ ብቸኛ ልጅ ነው። አባትና እናቱ አምላካቸውን ለብዙ ዓመታት በመለመን ያገኙት አንድያ ልጃቸው ነው። ከዚህም የተነሣ ወላጆቹ ይወዱታል። በልጅነቱ ከሠፈረ ልጆች ጋር እምብዛም ግንኙነት ሳያደርግ አደገ። አብዛኛውን የልጅነት ጊዜውን ያሳለፈው ከወላጆቹ ጋር ነው። አባቱ ወደ ትምህርት ቤት ይወስደዋል፤ ከዚያም ይመልሰዋል። በልጅነቱ ከአቻዎቹ ጋር ብዙ የመጫወት ዕድል አላገኘም።

ይታገስ በአካባቢው ከሚገኙ አቻዎቹ በመልክ መልካምነቱ ይታወቃል። ይህ ብቻ ሳይሆን በትምህርትም እርሱን ያህል ውጤት የሚያመጣ ልጅ አልነበረም። የሥነጽሑፍ ችሎታውም የሚደነቅ ነው። በትምህርት ቤቶች መካከል በሚደረገው የጥያቄና መልስ እንዲሁም የሥነጽሑፍ ውድድር ትምህርት ቤቱን በመወከል ሁልጊዜ አሸናፊ ይሆናል። ብዙ ሽልማቶችንም አግኝቷል። ትምህርቱ ቤቱም ከእርሱ ውጤት የተነሣ ይሸለማል።

ይታገስ በጉርምስና ዕድሜ ላይ ሲደርስ ከወላጆቹ እሴትና ሥነምግባር የማፈንገጥ ሐሳብ ይመጣበታል። የወላጆቹ ወግና ሥርዓት ነፃነት እንዳልሰጠው ያስባል። አንድ ጊዜ አጎቱ ዘንድ ሄዶ የክረምት የአረፍት ጊዜውን ለማሳለፍ ለወላጆቹ ጥያቄ ያቀርባል። ወላጆቹ ይህን ጥያቄ በአዎንታዊ መልኩ ለማስተናገድ የተዘጋጁ ባይሆኑም ልጃቸውን ላለማስከፋት «አሺ» ይላሉ። ይታገስም ወደ አጎቱ ዘንድ ይሄዳል። በዚያም ሠፈር ከአንዲት ቆንጆ ልጃገረድ ጋር ይተዋወቃል። ልቡ በእርሷ ተማረከ። እርሷንም ለማግባት ፈለገ።

ከአንድ ወር በኋላ ወደ ቤተሰቡ ይመለሳል። አባቱንም ያቺን ልጅ እንዲያጋባው ይጠይቀዋል። አባቱም ስለእርሷ ቤተሰቦች ሁኔታ ካጠና በኋላ የሁለቱ ቤተሰብ እሴት ስለማይጣጣም እርሷን ማግባት እንደማይችል ይነግረዋል። በተጨማሪም ዕድሜው ገና በመሆኑ ትምህርቱን ጨርሶ ሥራ ከያዘ በኋላ ስለጋብቻ ቢያስብ እንደሚሻለው ይመክረዋል። ይታገስ ግን «ልቤን የማረከኸው እርሷ ናትና እርሷን አጋባኝ» ብሎ አባቱን መጨቅጨቅ ጀመረ። የይታገስ ወላጆች የእርሱን ውሳኔ ባይቀበሉትም እርሱ የፈለገውን ነገር አደረጉለት። ይታገስ አገባ። በትምህርቱ ውጤታማ መሆን አልቻለም። ጋብቻውም ዘላቂ አልሆነም። እጅግ ከወደዳት ወጣት ጋር አብረው መዝለቅ አልቻለም። ከእርሷ ጋር በፍቺ ከተለያየ በኋላ የተነቃቃው መንፈሱ ወደቀ። ሕይወቱ በሐዘን ተሞላ።

ወላጆች ወጣቶችን ከመምከር ውጭ ምን ማድረግ ይችላሉ? ምክሩን ተቀብለው ወደ ተግባር የመለወጥ ሥራ የወጣቶቹ ነው። የራሳቸው ፈቃድ ስላላቸው የወደዱትን የማድረግ መብት አላቸው። ሆኖም በመጨረሻ የዘሩትን ማጨዳቸው እንደማይቀር ከወዲሁ ማስተዋል ብልህነት ነው። ወጣቶች በሕይወታቸው እንዳይቆስሉ የወላጆቻቸውን ምክር ማዳመጥና የእነርሱን መልካም እሴቶችን ይዞ በእነርሱ ዘንድ መኖር የሕይወትን ዓላማ ከግብ ለማድረስ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል።

ራስን መግዛት መለማመድ

ይታገስ በእእምሮ ችሎታው ከአቻዎቹ የሚበልጥ ወጣት ቢሆንም ስሜቱን ግን መግዛት የሚችል አቅም አልነበረውም። ከዚህም የተነሣ በሕይወቱ ትልቅ ስህተት ፈጸመ። ያለ ወቅቱ የሆነውን የሴትን ፍቅር ማሸነፍ አልቻለም። ማን እንደሆነ፣ ለምን ተልዕኮ መኖር እንዳለበትና ያ ለእርሱ የተሰጠው ማንነት ከእርሱ ምን ዓይነት የሕይወት ዘይቤን እንደሚጠይቅ አልተገነዘበም። ከዚህም የተነሣ የተሰጠውን ፀጋ ገንቢ በሆነ መልኩ በዘላቂነት አልተጠቀመበትም።

ወጣቶች ምንም ያህል በሰዎች ዘንድ የሚደነቅላቸው እምቅ ችሎታ ቢኖራቸው ራሳቸውን በመግዛት በሥራ ላይ ካላዋሉት ለራሳቸውም ለሰዎችም ጥቅም ሊሆን የሚችል ስጦታቸው ከንቱ ሆኖ ይቀራል። ራሱን መግዛት የሚችል ሰው ከማንም ኃይል ይበረታል፤ ምክንያቱም ለስሜቱ ሳይሸነፍ ዓላማውን ከግብ ማድረስ ይችላል። ወጣቶች ራሳቸውን በመግዛት ቢመላለሱ ምንም ዓይነት ስህተት አይፈጽሙም ማለት አይደለም። ስህተት ሊፈጽሙ ይችላሉ፤ ነገር ግን የሚፈጸመው ስህተት ሕይወታቸውን አደጋ ላይ በመጣል ዓላማቸውን ከግብ እንዳያደርሱ አያደርጋቸውም። ቆም ብለው ራሳቸውን ለማየት ዕድል ያገኛሉ። ከመጀመሪያውም በግብታዊነት እርምጃ ከመውሰድ ይቆጠባሉ።

ራስን መግዛት የሕይወትን ዓላማ ከግብ ለማድረስ ቁልፍ ነገር ነው። በአንድ ወጣት ሕይወት ውስጥ ልዩነት የሚፈጥረው ወጣቱ ያለው የሕይወት ዓላማ ወይም በተፈጥሮ የተሰጠው ፀጋ ሳይሆን ይህን ለማድረግ ወጣቱ ራሱን በመግዛት መመላስ መቻል ነው። የራሱን ክንውን የሕይወት ዲስፕሊንን ይጠይቃል። ዓላማውን መንገድ ላይ ሊያስቀሩ ከሚችሉ አሉታዊ ሁኔታዎች በመፋለም ማለፍ መቻል ቆራጥነትን ይጠይቃል። ለዓላማ ስኬት ብለው ጊዜያዊ የስሜት እርካታን ችላ ማለት የግድ ነው።

እንግዲህ የሰው ብርታቱ ባለው ጉልበትና ችሎታ መጠን ሳይሆን ራሱን በመግዛት ወደሚፈለገው ግብ ለማድረስ በሚያደርገው እርምጃ ላይ እንደሆነ መናገር ይቻላል። ከተለያዩ አቅጣጫዎች በተለያዩ መንገዶች የሚመጡበትን ፈተናዎች በመቋቋም ዓላማን ከግብ ማድረስ የሚያስችል የሕይወት ብቃት ማግኘት ራስን የመግዛት ምልክት ነው። ወጣቶች የትዳር ኋደኛ መያዝ ያለባቸው ልባቸው በዚያ ሰው ስለተማረከ ብቻ መሆን የለበትም። ዋናው መታሰብ ያለበት የሚመረጠው ሰው እግዚአብሔር ወዳቀደላቸው የሕይወት ግብ ለመድረስ በሚያደርጉት ጉዞ አብሮ ተጓዥ ሊሆን የሚችል ነው ወይ የሚለው ሊሆን ይገባል። ለወሲብ ስሜት የሚቀሰቅስ ተቃራኒ ጾታ ሁሉ መልካም የትዳር ኋደኛ አይሆንም። በወጣትነት ጉዞ ውስጣዊ የወሲብ ፍላጎትን በመቆጣጠር ከዓላማ አንጻር ምርጫው የሚያስከትለውን ውጤት ከወዲሁ በማየት እርምጃ መውሰድ ብልህነት ነው።

የፍቅር ስሜትን ብቻ አለመከተል

ታዲያ ወጣቶች ስሜታቸውን ተከትለው የመሄድ አጋጣሚዎች ሰፊ ነው። የተቃራኒ ጾታ ንግግርና ድርጊት ስሜታቸውን ሊቆጣጠር ይችላል። ስሜት በአብዛኛው ትኩረት የሚያደርገው አሁንና በቅርብ በሚሆኑ ነገሮች ላይ እንጂ በርቀት በሚመጣው ውጤት አይደለም። በስሜታቸው ግፊት የሚፈጽሙት ነገር ዛሬ የሚያስደስታቸው ቢሆንም ወደፊት ግን ከፍተኛ ዋጋ የሚያስከፍላቸው ይሆናል። የዛሬውን ድርጊታቸውን መራራ ፍሬ የሚያጭዱት ከጊዜ በኋላ ነው።

ስለዚህ አንድን ነገር በስሜታቸው ተነድተው ከማድረጋቸው በፊት በጥምና ሊያስበቡት ይገባቸዋል። ወጣቶች ለስሜታቸው ልጋም ሊኖራቸው ያስፈልጋል። ለምሳሌ ትዳር የሚፈልጉ ከሆነ በተቃራኒ ጾታ ስለተማረኩ ብቻ ማግባት ስህተት በመሆኑ በሌሎች መመዘኛዎች ለትዳር መጣጣም እንደሚችሉ ማጥናት ይገባቸዋል። የስሜት ሞቅታና በአካል መማረክ ትዳርን አያዛልቅም። የስሜት ኃይል ሰዎችን አንድ ላይ ሊያመጣ ቢችልም ግንኙነቱን ግን ዘላቂነት እንዲኖረው የማድረግ አቅም የለውም። ምክንያቱም ፍልቀ-ስሜት ተለዋዋጭ ነው።

አንዳንድ ጊዜ ወጣቶች ተቃራኒ ጾታን አይተው ልባቸውን የሚማርክ ዐይነት ሰው ሲሆን እርሱን ወይም እርሷን ለማግኘት ሙከራ ይደረጋል። በተለይ ከሚፈልጉት ሰው ጋር ለመቀራረብ ዕድል ሲኖር ወዲያውኑ በወሲብ ስሜት ውስጥ የመግባት ሁኔታ ይታያል። አእምሮአቸው ሰውየውን በማሰብ ይጠመዳል። ከዚያ ውጭ ለማሰብ እንደማይችሉ እስኪሰማቸው ድረስ ይደርሳሉ። ከዚህም የተነሣ ሌላ ነገር መሥራትን (ለምሳሌ ትምህርታቸውን ተወት አድርገው) ሰውየውን የሚያገኙበትና ፍቅራቸውን የሚገልጹበትን መንገድ ይሻሉ። የሰዎችንም ምክር ተቀብለው ውሳኔያቸውን ለመፈተሽ አይፈልጉም። ሆኖም በተከታታይ ክትትል የሚያደርግ ሰው ቢገኝ ከዚህ ሁኔታ ውስጥ ሊያወጣቸው ይችላል።

አሉታዊ የአቻ ተጽዕኖን መከላከል

ታዲያ ወጣቶች ከአቻ ጓደኞቻቸው ጋር የቀረብ አንድነት አላቸው። የአቻ ጓደኝነት ለታዲያ ወጣቶች ጠቃሚ ቢሆንም አንዳንድ ጊዜ ከመቀራረብ የተነሣ የግል አቋምን በእነርሱ ዘንድ ተቀባይነት ለማግኘት የመተው ሁኔታን ያስከትላል። በመጥፎ ልምምድ ውስጥ የገቡ ታዲያ ወጣቶች ሌሎችንም ወደዚያ ክፉ ልምምድ የማስገባት ተጽዕኖ ያደርጋሉ።

ስለዚህ ታዲያ ወጣቶች የአቻ ጓደኛን ሲመርጡ ከእነርሱ እሴት ጋር የሚጣጣሙት ላይ ትኩረት ቢያደርጉ መልካም ነው። ይህ ሳይሆን ቀርቶ ጓደኞቻቸው በመጥፎ ልምምድ ውስጥ መግባታቸውን ሲያረጋግጡ ከእነርሱ መለየት ያስፈልጋል። (አሉታዊ የአቻ ግፊትን እንዴት መከላከል እንደሚቻል በስፋት ወደፊት በሌላ ጽሑፍ እዳስሳለሁ።)

ተገቢ ያልሆነ ስጦታን እምቢ ማለት

ራስን ሆነው ለመገኘት ታዲያ ወጣት ሴቶች ማድረግ ከሚገባቸው ነገሮች አንዱ ወንዶች ስጦታ ሲሰጡአቸው መጠርጠር ነው። አንድ ወንድ ገንዘብና አንዳንድ ውድ የሆኑ ጌጣ ጌጦችን ወይም ዕቃዎችን ለአንዲት ወጣት ሴት በሚሰጥበት ጊዜ ዝም ብላ መቀበል የለባትም። ገንዘቡንና እነዚህን ስጦታዎች ልትፈልግ ትችላለች፤ ነገር ግን ስለተገኘ ብቻ መቀበል ተገቢ አይደለም። ከዚህ ስጦታ በኋላ ተከትሎ ሊመጣ የሚችለውን መዘዝ ማጤን ይኖርባታል። ስለዚህ ስጦታን ከአንድ ዘመድ ያልሆነ ሰው በሰጣት ጊዜ «ለምን?» ብላ መጠየቅ በኋላ ሊመጣ ካለው አሉታዊ ውጤት ያድናታል።

የሚያፈቅር ሰው ስጦታ በመስጠት ፍቅሩን ያረጋግጣል። ከአንድ ሰው ጋር የተጀመረውን መልካም የፍቅር ግንኙነት ለማሳደግ ፍቅር መስጠትና መቀበል ገንቢ ነው። ነገር ግን ፍቅር በስጦታ አይገዛም። አንዳንድ ወንዶች በስጦታ የሴት ልጅን ፍቅር ለመግዛት ሙከራ ያደርጋሉ። በገንዘብና በስጦታ ኃይል ከእርሷ የሚፈልጉትን ነገር ለማግኘት ይጥራሉ። በአብዛኛው በእንዲህ ዐይነት መልክ የሚቀርቡ ወንዶች ከሴቷ ጋር በዘላቂነት ለመኖር ሳይሆን ለጊዜው ከእርሷ ጋር ጊዜ ለማሳለፍ ነው። በእንዲህ ዐይነት ሁኔታ የሚያጠምዱአቸው ሴቶች ብዙ ስለሆኑ ከአንዷ ጋር ፀንተው አይቆዩም። ለተወሰነ ጊዜ ፍላጎትን ሊያሟላ የሚችል ገንዘብ ወይም ስጦታ አግኝቶ ራስን ለማይጠቅም ነገር አሳልፎ ከመሸጥ፤ ለጊዜው ዋጋ በመክፈል በራስ ጥረት ገንዘብን አግኝቶ መኖር ይመረጣል።

3. ወጣቶች ተገቢ ባልሆነ ፍቅር እንዳይነደፉ ወላጆች እንዴት ሊረዱአቸው ይችላሉ?

በታዲያ ወጣቶች የሕይወት ጉዞ ወላጆች የሚጫወቱት ሚና ከፍተኛ ነው። ከወላጆች በላይ ወጣቶች በቅርበት ሊረዳቸው የሚችል አካል ያለ አይመስለኝም። ነገር ግን ከወጣቶች ጋር ባለኝ አገልግሎት የተረዳሁት አንድ ነገር ወጣቶች የፍቅር ግንኙነት ጀምረው በችግር ውስጥ ሲገቡ ችግራቸውን በቅድሚያ ለወላጆቻቸው ከመንገር ይልቅ ለሌሎች ሰዎች (ለጓደኞቻቸው ወይም ለሐኪም) ተናግረው መፍትሔ ሲያጡ በመጨረሻ

ላይ ወደ ወላጆች ይመጣሉ። ወላጆች የሚሰሙት ችግሩ ከተወሳሰበና ብዙ አሉታዊ ውጤት ካስከተለ በኋላ ነው። ስለዚህ ወላጆች ወጣት ልጆቻቸው የፍቅር ግንኙነት ሲጀምሩ በመጀመሪያ የሚነግሩአቸው ሰዎች እንዲሆኑ ራሳቸውን ማዘጋጀት እንደሚገባቸው አስባለሁ። ወላጆች ተገቢውን እንክብካቤ ለእነርሱ ለመስጠት በወቅቱ ያለውን የወጣትነት ዓለምንና ወደዚያ ዓለም የሚገቡበትን ስልት ማወቅ ይኖርባቸዋል።

ወጣቶች ባልታሰብ ጊዜ

የፍቅር ግንኙነት ሊጀምሩ

እንደሚችሉ መገንዘብ

አንዳንድ ወላጆች ታዳጊ ወጣቶቻቸው ስለ ተቃራኒ ጾታ ግንኙነት ምንም ሐሳብ እንደሌላቸው አድርገው ያስባሉ። ታዳጊ ወጣቶቻቸው በዚህ ዐይነት ሁኔታ ውስጥ ሊገቡ እንደሚችሉ ስለማያስቡ ሁሉ ነገር እነርሱ በሚፈልጉት መንገድ እየሄደ እንደሆነ ይገምታሉ።

አንድ ጊዜ በአንድ ቤተክርስቲያን በታዳጊ ወጣቶች ዙሪያ ጥናት አድርገን ነበር። ትኩረቱ ወጣቶቹ አገልግሎት የሚፈልጉበትን ዋና ዋና ጉዳዮችን ለማውጣት ነበር። በዚሁ መሠረት ከወጡት ጉዳዮች መካከል አንዱ የ7ኛና 8ኛ ክፍል ተማሪዎች የፍቅር ግንኙነታቸውን እንዴት መያዝ እንዳለባቸው ምክር እንደሚፈልጉ ነበር። ይህን ጥናት ለወላጆች አቀረብን። አንዳንድ ወላጆች በጥናቱ ቅር ተሰኝተው «ልጆቻችን በዚህ ዕድሜ የፍቅር ግንኙነት እንደሚጀምሩ መስማት አንፈልግም» አሉ። በእርግጥ ይህ እነርሱ መስማት የማይፈልጉት ቢሆንም ልጆቹ ግን በዚህ ጉዳይ ምክር እንደሚፈልጉ ገልጸዋል። እኛ ያደረግነው ከልጆቻቸው የተገኘውን መረጃ ለወላጆች ማስተላለፍ ነበር።

ወላጆች የወጣት ልጆቻቸውን ፍላጎትና ድርጊት በየጊዜው መከታተል እንጂ «እነርሱ እንዲህ አያስቡም» ማለት ተጨባጭ እውነታን ለመቀበል አለመፈለግ ከመሆኑም በላይ ችግሩን ለመቅረፍ አያግዝም። ልጆቻችን በትምህርታቸው ላይ ትኩረት አድርገው የተቃራኒ ጾታ ግንኙነትን አልጀመሩም ወይም አልፈለጉም ይሆናል። እነርሱ ባያደርጉም ግን በዚህ ዕድሜ ታዳጊ ወጣቶች በዚህ ዐይነት ሁኔታ ውስጥ ሊገቡ እንደሚችሉ ማስተዋል ተገቢውን ጥንቃቄ ለማድረግ ይረዳል።

ተገቢውን ምክር መስጠት

ወላጆች ከታዳጊ ወጣት ልጆቻቸው ጋር በሚኖሩበት ጊዜ ባገኙት አጋጣሚ ሁሉ ስለተቃራኒ ጾታ ግንኙነት ለመምከር ዕድል አላቸው። ከልጆቹ ጋር መልካም ግንኙነት በማድረግ በወጣትነት ዕድሜያቸው ምን ላይ ትኩረት ማድረግ

እንደሚገባቸው አቅጣጫ ማሳየትና የወጣትነት ዘመን ፈተናዎችንም እንዴት ማለፍ እንደሚችሉ መምከር ይችላሉ። በተለይ ታዳጊ ወጣቶች ስለ ተቃራኒ ጾታ ሲነግሩአቸው ወላጆች መቆጣትና አስተያየት መስጠት መጀመር የለባቸውም። ጠቃሚ የሚሆነው እርምጃ ወጣቶቹ የሚናገሩትን ነገር በጥሞና ማዳመጥ ነው። ከዚያም እነርሱ ምን ለማድረግ እንደሚፈልጉ መረዳት ነው። ከዚህ ግንዛቤ በኋላ ወጣቶቹ ይህን ምስጢራቸውን ለእነርሱ ስላካፈሉአቸው በማመስገን ገንቢ የሆነ ምክር መስጠት ይችላሉ። ይህ ለሁለቱም (ለወላጅና ለወጣቱ) በጉዳዩ ላይ አብረው ለመሥራት ምቹ ሁኔታን ይፈጥራል።

ልጆች በታዳጊ ወጣትነት ዕድሜያቸው ከወላጆቻቸው ተለይተው መኖርን የሚያስገደድ ሁኔታ በሚፈጠርበት ጊዜ ራሳቸውን በቅድስና መጠበቅ የሚችሉበትን እውቀትና ክህሎት ማስታጠቅ ያስፈልጋል። በመግቢያው ላይ እንደ ተጠቀሰችው እናት ከታዳጊ ወጣቶች ልብ የማይጠፋ ምክር መስክ ጠቃሚ መሠረትን ይጥላል። ታዳጊ ወጣቶች ከቤት ሲወጡ ለሥጋቸው የሚያስፈልጋቸውን ስንቅ ብቻ ሳይሆን ውስጣዊ ሕይወታቸውን የሚያንጽ ስንቅ መስጠትም ዘላቂ ጥቅም አለው።

የልጆቻቸውን ጓደኞች

ማወቅና መከታተል

የአቻ ጓደኛ በወጣቶች ሕይወት ላይ ተጽዕኖ የማድረግ ጉልበት አለው። ወጣቶች ጓደኞቻቸው መልካም ሥነምግባርና ዓላማ ያላቸው ከሆኑ እነርሱም ይህን የመውሰድ ዕድላቸው

ከፍ ይላል። ጓደኞቻቸው መጥፎ ባሕርይ ካላቸውም ያንኑን ይወርሳሉ። ስለዚህ ወላጆች የወጣት ልጆቻቸው ጓደኞች እነማን እንደሆኑና ሥነምግባራቸው ምን እንደሆነ ማጥናት ይኖርባቸዋል።

ወላጆች እንዴት ማጥናት ይችላሉ? የሚለው ጥያቄ ሊነሳ ይችላል። ይህን ለማድረግ ወጣት ልጆቻቸውን መጠየቅ ይችላሉ። ተደማጭነት ሲያገኙ ልጆቹም ጓደኞቻቸው ያሉትንና ያደረጉትን ነገር መጥተው ለወላጆቻቸው ያወራሉ። ወጣቶቹ ስለ ጓደኞቻቸው ሲያወሩ በጥሞና ማዳመጥ እንጂ በእነርሱ ላይ አስተያየት መስጠት አይገባም። ወላጆች አንዳንድ ጥሩ ያልሆኑ ነገሮችን ከሰሙ በኋላ «ይህ ትክክል አይደለም፤ ይህን እንዴት ያደርጋሉ?» ማለት ከጀመሩ የመረጃ ምንጩን ዘጉ ማለት ነው። ወጣቶቹ ሌላ ጊዜ ለወላጆቻቸው አይናገሩም።

ከጓደኞቻቸው ጋር የማይስማሙባቸው ጉዳዮች ስለመኖራቸው መጠየቅ ጠቃሚ ነው። እነዚህ ጉዳዮች ወጣት ልጆቻቸውንና ጓደኞቻቸውን የሚለያዩ ወሰኖች ይሆናሉ። በተለይ እነዚህ ጉዳዮች ሥነምግባር ነክ የሆኑ ከሆኑ

«ለምን መስማማት አልቻልኩም?» በማለት መጠየቅ የወጣት ልጆቻቸውን አቋም ለማወቅ ይረዳል። በእርግጥ የግላቸው የሥነምግባር አቋም እንዳላቸው ካስተዋሉ ያንን ግንዛቤ ማድነቅ አስፈላጊ ነው። የግል የሥነምግባር አቋም በመያዛቸውም በእነርሱ ደረጃ የከፈሉት መስዋዕትነት ካለም መጠየቅና ማበረታታት ተገቢ ይሆናል።

የራስን የወጣትነት ዘመን ተሞክሮ ማካፈል

ወላጆች ወጣት ልጆቻቸው ተገቢ ባልሆነ የፍቅር ግንኙነት ውስጥ እንዳይገቡ ለማድረግ የግላቸውን የወጣትነት ዘመን ተሞክሮ ማካፈል ጠቃሚ ነው። ይህን አስቸጋሪ የሚያደርገው ወላጆች የወጣትነት ጊዜያቸውን ገንቢ ባልሆነ መንገድ ያሳለፉ ከሆነ ነው። ይህም ቢሆን እንደ አስፈላጊነቱ ከሕይወታቸው ስህተት የተማሩትን ቁም ነገሮች ማስተላለፍ ይችላሉ። ልጆች ወጣት በሚሆኑበት ጊዜ ወላጆቻቸው የወጣትነት ዘመናቸውን እንዴት እንዳሳለፉ ማወቅ ይፈልጋሉ። ከወላጆቻቸው ጋር ቅርበት ያላቸው አንዳንድ ወጣቶች ወላጆቻቸውን በቀጥታ ይጠይቃሉ።

አሁን የቤተክርስቲያን መጋቢ ነው። ታላቅ ልጁ አድጎ ወጣት ሆኗል። በትምህርት ቤት አቻዎቹ የፍቅር ጓደኛ ይዘዋል። እርሱም እንዲሁ እንዲያደርግ እየገፋፉት ነው። የፍቅር ጓደኛ የምትሆነውንም አሪፍ ሴት ልጅ ጠቁመውታል። ልጁ ለማድረግም ላለማድረግም ተጨነቀ። አንድ ቀን አንድ ሐሳብ መጣለት። «አባቴ ወጣት በነበረበት ጊዜ ይህን ማድረጉንና አለማድረጉን እጠይቀዋለሁ» በማለት ወሰነ። ወደ አባቱም ሄዶ «ወጣት በነበርክበት ጊዜ አንተ አድርገሃል ወይ» ብሎ ጠየቀው። አባትየው ቶሎ ብሎ «ምን አደርጋለሁ?» አለው። ልጁም ትንሽ አፈረ። ግን እውነታውን ማወቅ ስለፈለገ «ከማሚ ጋር ማለቴ ነው» ብሎ ፍንጭ ሰጠው።

አባትየው ከጋብቻ በፊት ከሴት ጋር ምንም የወሲብ ግንኙነት እንዳላደረገ፣ ነገር ግን በውስጡ ይህን እንዲያደርግ ግፊት እንደነበር፣ ጓደኞቹም ለዚህ ትልቅ ፈተና እንደሆኑበትና እንዴት እንዳሸነፈ ነገረው። በዚያን ጊዜ በፍቅር ተጠምዶ ባይማርና ራሱን በቅድስና ባይጠብቅ ኖሮ ምን ችግር ሊያጋጥመው እንደሚችል በግልጽ አብራራለት። አባትየው ይህን ሲነገረው ልጁ እጅግ ደስ አለው። ለአባቱም «እኔም እንዳንተ አደርጋለሁ» በማለት ቃል ገባለት። አባትየውም በሆነው ነገር በጣም ተገረመ። እርሱ ያላሰበው ነገር በመሆኑ አግራሞትን ፈጠረበት።

ወጣት ልጆቻቸው እንዲህ ዐይነቱን ጥያቄ ሲጠይቁ የሕይወት ተሞክሮን ለእነርሱ ማካፈል ብዙ መልካም ሥራዎችን በሕይወታቸው

ውስጥ ይሠራል። ወጣቶቹ በማይጠይቁበት ሁኔታም ወላጆች መንገድ ፈልገው የራሳቸውን የወጣትነት ዘመን ገብ ማካፈል ጠቃሚ ነው።

ወጣቶች ስለወሲብ በትምህርት ቤት የሚማሩትን ማወቅ

በትምህርት ቤት ውስጥ ስለወሲብ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ የሚያስተምሩ ትምህርቶች አሉ። ለምሳሌ ስለ ኤች አይ ቪና ኤድስ በትምህርት ቤት ትምህርት ይሰጣል። በባዮሎጂ ትምህርት ላይ ስለ መዋለጃ አካላትና ስለ ሰው ተዋልዶ ብዙ ትምህርት አለ። ታዳጊ ወጣቶች የተማሩትንና እየተማሩ ያሉትን ሐሳቦች መሠረት በማድረግ ከእነርሱ ጋር መነጋገር ይቻላል። ወላጆች ልጆቻቸውን ትምህርት የሚያስጠኑአቸው ከሆነ እነዚህ ርዕሰ ጉዳዮች ከእነርሱ ጋር ለመነጋገር መልካም አጋጣሚን ይፈጥራሉ። በዐውዳችን በአሁኑ ጊዜ ዱሮ ሁለተኛ ደረጃ ይሰጥ የነበሩ ትምህርቶች ወደ ታች ወርደው እየተሰጡ ስለሆኑ ታዳጊ ወጣቶች ስለሰው ተዋልዶ ብዙ እውቀት አላቸው።

አንድ ጊዜ የአንድን አባት ታሪክ ሰምቼ ነበር። ሴት ልጁ ወደ ጉርምስና ዕድሜ ገብታለች። ስለዚህ ስለ ተቃራኒ ጾታ ግንኙነት ማወቅ እንዳለባትና እርሱም ሊነግራት እንደሚገባው ተረድቷል። ልቡ ይህን ማድረግ ቢፈልግም እንዴት ማድረግ እንደሚችል ግን አላወቀም። ከዕለታት አንድ ቀን እቤት ውስጥ ብቻዋን አገኛትና ከእርሷ ጎን ተቀመጠ። እንደ ምንም ብሎ ለመጀመር አሰበ። ስሟን ጠርቶ «አሁን አንቺ ትልቅ እየሆንሽ ነው» አላት። ለአፍታ ዝም ካለ በኋላ «ጉርምስና ከባድ ጊዜ ነው» ብሎ ጨመረላት። «ልጅ ሲጎረምስ...» « ልጅ ሲጎረምስ...» እያለ ደጋገመው፣ ግን ዐረፍተ ነገሩን መጨረስ አልቻለም።

የአባቷን ፍርሃት ያስተዋለች ልጅ «እኛ ስለ ጉርምስና ዕድሜ ባሕርያት በትምህርት ቤት ተምረናል» በማለት አንድ በአንድ መዘርዘር ጀመረች። አባትየው እርሷ የምትናገረውን ነገር ሲሰማ ላብ በላብ ሆነ። ልጅቷ ይህን ያህል ታውቃለች ብሎ አላሰበም። ለእርሷ ለመንገር ሄዶ ራሱ ተምሮ ተመለሰ። አባት በልጅቷ እንደ ተቀደመ ገባውና «እኔ ይህን ሁሉ የምታውቁ አልመስለኝም» አላት። ትምህርቱ ጥሩ ግንዛቤ እንደሚሰጥ በመግለጽ መልካም የሆነውን ሐሳብ ተግባራዊ ማድረግ ጤናማ ሕይወት ለመምራት አስፈላጊ መሆኑ በማስረዳት ጨረሰ።

አንዳንድ ወላጆች እንደዚህ አባት ሳይሆኑ እንደማይቀሩ እገምታለሁ። ልጆቻቸው በትምህርት ቤት ምን እንደሚማሩ አያውቁም። ይህ መልካም አይደለም። መልካሙን ነገር ለማጠናከርና ከመሠረታዊ የቤተሰብ እሴት ጋር የማይጣጣመውን ነገር ለማስተካከል ልጆች በትምህርት ቤት ስለ

ተቃራኒ ጾታ ግንኙነት የሚማሩትን ትምህርት ማወቅ ለወላጅ አስፈላጊ ነው።

የ8ኛ ክፍል የባዮሎጂ ትምህርት ሳነብ ስለ መወላጃ አካላት ዕድገት፣ ስለ እያንዳንዱ የወንድና ሴት የመዋለጃ አካላት ጥቅምና ባሕርያት፣ ስለ ወር አበባ፣ እርግዝና እንዴት እንደሚከሰትና ዕንስ በማዕዘን ውስጥ እንዴት እንደሚያድግና ስለ አባልዘር በሽታዎች በዝርዝር ያስተምራል። ከዚያም ተማሪዎች የወሲብ ግንኙነት ማድረግን ማዘገየት እንደሚገባቸው ይመክራል። ተማሪዎች ለወሲብ ጥያቄ እምቢ ማለት እንደሚገባቸው በመግለጽ፣ ይህንንም ማድረግ የሚያስፈልግበትን ምክንያቶችን ይጠቅሳል።

ከእነዚህም ተማሪ ሆኖ ወሲብ መፈጸም ያልታወቀ እርግዝናን ያስከትላል፤ ለአባልዘር በሽታዎች ያጋልጣል፤ በዚህ ጊዜ ወሲብ መፈጸምን ወላጆች አይደግፉም፤ ሃማይኖት ይህን አይፈቅድም፤ ለወሲብ በቂ ዝግጅት አልተደረገም፤ እስከ ጋብቻ ድረስ የመቆየት ፍላጎት፤ ጓደኝነት የሚያድግበት እንጂ የወሲብ ጊዜ አይደለም፤ የሥነልቦና ዝግጅት ለማድረግና በኢኮኖሚ አቅም ራስን ከቻሉ በኋላ ለመፈጸም ነው የሚሉና ሌሎችም ምክንያቶች ተጠቀስዋል።⁵ ልጆቻቸው በትምህርት ቤት የሚማሩትን መረጃዎችን መሠረት በማድረግ ወላጆች ታዳጊ ወጣቶችን በተቃራኒ ጾታ ግንኙነት መርዳት ይችላሉ።

በሌሎች ሳይቀደሙ ስለ ፍቅር ግንኙነት ወጣቶችን ማስተማር

ወላጆች ታዳጊ ወጣቶቻቸውን ስለ ተቃራኒ ጾታ መረጃ በመስጠት ከማንኛውም ይህን መረጃ ከሚሰጥ አካል መቅደም ይገባቸዋል። ታዳጊ ወጣቶች በመጀመሪያ ስለ ተቃራኒ ጾታ ግንኙነት በቃል ሳይሆን በድርጊት ከወላጆቻቸው ይማራሉ። ዕድሜያቸው ሲጨምር በግልጽነት ላይ በተመሠረተ ግንኙነት በጉዳዩ ላይ መነጋገር አስፈላጊ ነው። ታዳጊ ወጣቶች ስለ ተቃራኒ ጾታ ግንኙነት መጠየቅ የሚፈልጉትን ነገር እንዲጠይቁ ምቹ ቤተሰባዊ ዐውድ ሲፈጠርላቸው ብዙ ጥያቄዎችን ይጠይቃሉ። በዚህ ዐይነት ሁኔታ ከወላጆቻቸው እውቀት ብቻ ሳይሆን ስለ ተቃራኒ ጾታ ግንኙነት ወላጆች ያላቸውን እሴትና አመለካከት ይገነዘባሉ። በወጣቶች ላይ የተደረጉ ጥናቶች ስለ ተቃራኒ ጾታ ግንኙነት ከወላጆቻቸው መረጃን ቀድመው የሚያገኙና ከእነርሱ ጋር የመወያየት ነጻነት ያላቸው ታዳጊ ወጣቶች ያለ ጊዜ ወደ ወሲባዊ ግንኙነት አይገቡም።

⁵ Biology Grade 8: Students Text Book by City Government of Addis Ababa Education Bureau, June, 2005. Pp. 42-68.

ታዳጊ ወጣቶች ለወሲባዊ ግንኙነት ሲጠየቁ እምቢ ማለት የሚችሉት ለእምቢታቸው በቂ ምክንያት ሲኖራቸው ነው። ለስሜታቸው ጊዜያዊ እርካታ የሚሰጠውን ድርጊት «አልፈልግም» ብለው አቋም መያዝ የሚችሉት ስለ ቅድመ ጋብቻ ወሲባዊ ግንኙነት አላስፈላጊነት ተገቢው ዕውቀት ሲኖራቸው ነው። ይህን ዕውቀት ደግሞ ከማንም በላይ ለታዳጊ ወጣቶች መስጠት ያለበት ቤተሰብ በተለይም ወላጆች ናቸው።

ስለተቃራኒ ጾታ ግንኙነት የቤተሰብ ደንብ ማውጣትና መስማማት

ወላጆችና ታዳጊ ወጣቶች በመግባባት አብረው እንዲኖሩ ከተፈለገ ለእንዳንድ ጉዳዮች የጋራ ደንብ ማውጣት አስፈላጊ ነው። ደንብ ሊወጣቸው ከሚገባቸው ጉዳዮች

አንዱ የተቃራኒ ጾታ ግንኙነት ነው። ታዳጊ ወጣቶች ከተቃራኒ ጾታ ጋር ምን ዐይነት አንድነት ሊኖራቸው እንደሚገባቸውና ምን ዐይነት ነገሮችን ማድረግ እንደማይገባቸው ግልጽ አድርጎ የሚያሳይ የቤተሰብ ደንብ መኖሩ ጠቃሚ ነው። በዚህ ጉዳይ ላይ ደንብ በሚኖርበት ጊዜ ታዳጊ ወጣቶች ምን ማድረግ እንደሚችሉና እንደማይችሉ በግልጽ ያውቃሉ። ከተቃራኒ ጾታ ጋር ሊኖራቸው የሚገባቸውን ወሰን ያሳያቸዋል። ይህ ደንብ መሠረት ያደረገው የቤተሰብን እምነትና እሴትን በመሆኑ ደንቡን ተግባራዊ የሚያደርጉ ሁሉ በቤተሰብ እምነትና እሴት ይኖራሉ።

ወላጆችና ታዳጊ ወጣቶች ስለ ደንቡ የጋራ ግንዛቤ ስላላቸው ታዳጊ ወጣቶች ደንቡን ጥሰው በሚገኙበት ጊዜ በጉዳዩ ላይ ለመወያየት ስራ መሠረት ይኖራል። «ለምን እንዲህ ሆነ?» ተብለው ሲጠየቁ «ባለማወቁ ነው» በማለት ምክንያት ማቅረብ አይችሉም። ደንቡ በራሱ ታዳጊ ወጣቶችን የማስር ኃይል ባይኖረውም ከቤተሰብ እምነትና እሴት አንፃር የሚፈቀደውንና የማይፈቅደውን ስለሚገልጽ ታዳጊ ወጣቶች ወላጆቻቸው ከእነርሱ የሚጠብቁትን እንዲያውቁ ያደርጋል። ዕውቀቱን መተግበር የፈቃዳቸውና የመስጠታቸው ጉዳይ ይሆናል።

የአባትና እናት በጥምረት መሥራት

አባትና እናት አንድ ላይ ሆነው ልጆቻቸውን በፍቅር የሚያሳድጉና በሥነምግባር ምሳሌ የሚሆኑአቸው ሲሆን ልጆቻቸው የእነርሱን ምሳሌነት የመከተላቸው ዝንባሌ ከፍ ይላል።

በተለይ ልጆች ስለ ተቃራኒ ጾታ ግንኙነት ተገቢውን ጥንቃቄ እንዲያደርጉና እንዴት መከላከል እንደሚችሉ መረጃ በመስጠት የላቀ ሚና የምትጫወተው እናት በመሆኗ፣ እናት ይህን ኃላፊነቷን በተገቢው ሁኔታ መወጣት ይኖርባታል። እናት አስተዋይ በሆነችበት ቤት ታዳጊ ወጣቶች ራሳቸውን

በቅድስና ይጠብቃሉ። በብዙ ሥፍራዎች እናት ስለ ተቃራኒ ጾታ ለወንድና ለሴት ልጆች በማስተማር ከአባት ይልቅ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ታደርጋለች። ሆኖም ሁለቱም ግንባር ፈጥረው ልጆቻቸው የቤተሰብን እሴቶች እንዲተገብሩ መሥራት የበለጠ ውጤታማ ያደርጋቸዋል።

በአጠቃላይ ወንድን ወይም ሴትን በማፍቀር ግንኙነትን መመሥረት ተፈጥሮአዊ ክስተትና የጤናማ ሕይወት ምልክት ቢሆንም በተገቢው መንገድ ተጀምሮ ካልተያዘ በስተቀር የሕይወትን ግብ ከንቱ የማድረግ ኃይል አለው። ይህን በጥንቃቄ ለማድረግ ወጣቶችና ወላጆች የሚጫወቱት ሚና አላቸው። እያንዳንዳቸው የበኩላቸውን ድርሻ ቢወጡ፣ የወጣቶቹ የወደፊት የሕይወት ጉዞ መልካም ይሆናል። በተለይ ከወጣት ልጆች ወላጆች የሚጠበቀው ኃላፊነት ከፍተኛ ነው።